כדרבי זירא ת"ש מסיפא היין שנפל לתוך עדשים, וחומץ שנפל לתוך גריסין אסור ור"ש מתיר והא ה"נ דפגם מעיקרא ופליגי וכי תימא ה"נ כדשני ליה עולא לרבי חגא כשהשביח ולבסוף פגם ומי פליגי כשהשביח ולבסוף פגם והא קתני נפל של תרומה תחלה דברי הכל אסור אלא לאו ש"מ בפגם מעיקרא מחלוקת שמע מינה. הני תלתא בבי דקתני למה לי: בשלמא בבא דסיפא קמ"ל בפוגם מעיקרא מחלוקת, מציעתא נמי השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור אלא רישא למה לי השתא ומה סיפא דלא קא משבח כלל אסרי רבנן רישא דקא משבח מיבעיא? אמר אביי רישא לר"ש אצטריך והכי קאמרי ליה רבנן לר"ש: עיסה זו ראויה להחמיץ בשתי שעות מי גרם לה שתחמיץ בשעה אחת איסור, ור' שמעון כשהשביחו, שניהם השביחו, כשפגמו, שניהם פגמו, לר"ש ליצטרף היתר ואיסור בהדי הדדי וליתסר? ר"ש לטעמיה דאמר אפי' איסור ואיסור נמי לא מיצטרפי *דתנן הערלה וכלאי הכרם מצטרפין ר"ש אומר אין מצטרפין. ההוא עכברא דנפל לחביתא דשיכרא אסריה רב לההוא שיכרא, אמרוה רבנן קמיה דרב ששת נימא קסבר נט"ל אסור אמר להו רב ששת בעלמא סבר רב נט"ל מותר והכא חידוש הוא דהא מימאס מאיס ובדילי אינשי מיניה ואפילו הכי אסריה רחמנא הלכך נט"ל נמי אסור אמרו ליה רבנן לרב ששת אלא מעתה ליטמא לח ויבש אלמה תנן *מטמאין לחים ואין מטמאין יבשים ולטעמיך שכבת זרע תטמא לח ויבש אלמה תנן *מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין אלא מאי אית לך למימר "שכבת זרע" אמר רחמנא = בראויה להזריע ה"נ "במותם" אמר רחמנא = כעין מותם מתקיף לה רב שימי מנהרדעא ומי מאיס והלא עולה על שלחן של מלכים? אמר רב שימי מנהרדעא לא קשיא הא בדברא הא במתא, אמר רבא: הלכתא *נותן טעם לפגם מותר, ועכברא בשיכרא לא ידענא מאי טעמא דרב: אי משום דקסבר נותן טעם לפגם אסור, ולית הלכתא כוותיה, אי משום *דקסבר נותן טעם לפגם מותר, ועכברא בשיכרא אשבוחי משבח. איבעיא להו נפל

כדרבי זירא · דחמוץ יותר מדאי שבח הוא לענין חימוץ עיסות אחרות: **וקתני נפל של תרומה תחלה** · דהשביח ולבסוף פגם הוא ומודי ר"ש בה: **תלתא בבי** · רישא היכא דנפלו כאחת ואשמועינן פלוגתא: **מציעתא** · נפל של תרומה תחלה, בבא דסיפא יין שנפל לתוך עדשים מציעתא נמי אשמעינן דהשביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור: **סיפא דלא משבח כלל** · יין בעדשים אסרי רבנן: **רישא** · דתרומה אשבחיה בהדי שאור דחולין ברישא והדר פגמה תרוייהו מיבעיא: **לר"ש אצטריך** · לאשמועינן דר' שמעון מתיר: **מי גרם לה שתחמיץ בשעה אחת איסור** · ונמצא דהשביחו ולבסוף פגם ובההיא הא קא מודית לן דאסור: **שניהם השביחו** · ולא האיסור לבדו השביחו: **וליתסר** · משום משביח ולבסוף פגם דמודי ר"ש בה: **הערלה וכלאי הכרם מצטרפין** · אם נפלו שניהם לפחות ממאתים: **והכא** · גבי שרץ היינו טעמא דאסור בפגם: **דהא** · איסור שרץ חידוש הוא: **דהא מימאס** · ובלאו אזהרה בדילין אינשי מיניה ולמה ליה דאזהר רחמנא עליה ש"מ אפי' נותן טעם לפגם אסור: **אלא מעתה** · אי חידוש הוא: **ליטמא לח ויבש** · שהרי מאוס הוא ובדילי אינשי ממגעו למה ליה דאזהר רחמנא עליה ש"מ אפי' כשהוא יבש מטמא: **אלמה תנן** · במסכת נדה (דף נה:) אבל השרץ ושכבת זרע מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין אלא לאו ש"מ לא מאיס שרץ ולאו חידוש (א)ואיצטריך לאזהורי עליה, לעובדי כוכבים אכלי: **ולטעמיך שכבת זרע** · הא ודאי מאיס ובדילי אינשי ממגעו וחידוש הוא תטמא לח ויבש: **אלא** · שאני לענין טומאה אע"ג דחידוש הוא גזירת הכתוב היא דלח ולא יבש דכתיב כל אשר יפול עליו מהם במותם כעין מותם כשהן לחין: **שכבת זרע אמר רחמנא בראויה להזריע** · או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע: **דמתא** · עכבר של ייִשוב מאיס: **עכבר דדברא** · אשקור"ל בלע"ז: נפל

ת"ש מסיפא · מהך דנפל של תרומה תחלה היה יכול לפשוט כמו שמוכיח לבסוף אלא דניחא ליה להביא כל הברייתות עד שמעמידן על האמת: **והני תלתא בבי** · תרתי דשאור והך דיין שנפל לתוך עדשים ואע"ג דבשאור איכא תרי בבי נפל של תרומה תחלה ונפל של חולין תחלה תרוייהו חשיב להו חדא דמשום נפל של תרומה תחלה מסיים לפרושי נפל של חולין תחלה לאשמועינן דאפילו בפוגם מעיקרא קאסר ת"ק: **לרבי שמעון ליצטרפו היתר לאיסור** · וא"ת אמאי לא תלי פלוגתייהו בזה וזה גורם כההיא דסוף פרק כל הצלמים (לעיל דף מט.) וי"ל דהיינו דוקא שאין בזה כדי להחמיץ ולא בזה (ב)כי מצטרפי ה"ל זה וזה גורם אבל כשיש בכל אחד כדי להחמיץ אין שייך זה וזה גורם ואפי' מאן דשרי התם אסר הכא: [וע' תוס' פסחים כז. ד"ה עד]: **רבי שמעון לטעמיה** דאמר אפי' איסור ואיסור לא מצטרפי דתנן הערלה והכלאים מצטרפים ר"ש אומר אין מצטרפין · תימה דבמעילה (דף יח.) פריך מהא דקאמר ר' שמעון הערלה והכלאים אין מצטרפין אההיא דר' שמעון דאמר כל שהוא למכות וא"כ למ"ל צירוף ומשני התם אין מצטרפין אין צריכין לצרף פירוש דבכל שהוא נמי מיחייב והכא משמע דאין מצטרפין ממש קאמר שאין מצטרפין לחייב ותירץ ר"ת דההיא דהתם דפריך מינה במסכת מעילה היינו מתניתא דהתם דמסכת ערלה דאמרינן נמי רבי שמעון אומר אין מצטרפין גבי ערלה וכלאי הכרם והתם מיירי בערלה וכלאי הכרם שהם בעינייהו בלא תערובת ולכך קאמר אין צריכין לצרף וההיא דמייתי הכא לאו היינו מתני' דמסכת ערלה אלא היינו מתני' דמיירי בתערובת והכי איתא התם *הערלה והכלאים אסורין ומצטרפין זה עם זה ר"ש אומר אין מצטרפין והכי פירושו דת"ק סבר דמצטרפין זה עם זה לאסור התערובת דהיתר אי ליכא מאתים שאם נפל חצי לוג מערלה וחצי (ג)מכלאי הכרם לפחות ממאתים לוגין דהיתר מצטרפין לאסור התערובת ור"ש אומר אין מצטרפין לאסור דכיון דאיכא מאתים דהיתר מערלה לחוד או מכלאי הכרם מותר אע"ג דליכא מאתים מן כולם והשתא ניחא דעל כרחך הך אין מצטרפין ממש קאמר כדפי' דליכא למימר אין צריכין לצרף קאמר כי ההיא דמסכת ערלה ומשום דכל שהוא למכות כדקאמר התם ר"ש כל שהוא למכות(ד) היינו דוקא באיסור בעיניה אבל ע"י תערובות בהיתר לא דא"כ לא תמצא שום ביטול לר"ש לא ברוב ולא בס' ולא במאתים אלא ודאי באיסור מעורב בהיתר מודה ר"ש כדפי' אבל היכא דלא שייך ביטול כגון היכא דאיכא טעם חשבינן ליה כאילו היה האיסור בעין דהא טעם כעיקר כדפ"ל: [עי' תוס' מעילה יח. ד"ה תני ותוס' שבת פט: ד"ה אסורין ותוס' בכורות כז: ד"ה וכי הזאה]:

ההוא עכברא דנפל בגו חביתא דשיכרא אסריה רב לההוא שיכרא · תימה דהא נותן בטעם הוא ולשתרי וי"ל דמיירי ששהה שם יום או יומים והיה כבוש בתוך השכר וכבוש הרי הוא כמבושל: **דהא** (ה)מאיסא ובדילי אינשי מיניה · פ"ה וא"כ למ"ל דאסריה רחמנא דהיינו חידושיה וכן פירש לקמן גבי שכבת זרע ול"נ דנהי דמאיס ובדילי אינשי מיניה מ"מ לא הוה ידעינן דהאוכלו בלאו האוכל שרץ וכן שיהא טמא בשכבת זרע ועוד דא"כ לא הוי חידוש כחידוש בעלמא בכל מקום בתלמוד דחידוש בעלמא ר"ל איסור מכלל היתר או היתר מכלל איסור לכן נראה דהא בדילי אינשי מיניה (ו)וא"כ מן הדין היה לנו להתירו משום דהוי פגם ונותן טעם לפגם בעלמא מותר ואפ"ה אסריה רחמנא *אף כל נט"ל דשרצים אסור כיון שכך איסור דשרצים והשתא ניחא דהוה כשאר חידוש דעלמא שבכל התלמוד דהוא איסור מכלל היתר: **אלא** מעתה ליטמא לח ויבש · כיון דחידוש הוא כדאמר וא"ת מאי פריך בשלמא גבי איסור הוי חידוש כיון דנט"ל בעלמא שרי והכא אסריה רחמנא אלא גבי טומאה מה בכך אי הוי פגם הא גבי טומאה אין לחלק בין פגם לשבח וי"ל דגבי טומאה נמי הוי חידוש מה שהוא מטמא במה שהוא פגם שהרי גלי קרא בנבלה דשאינה ראויה לגר דהיינו שהסריחה אינה קרויה נבלה: **אמר** רבא הלכתא נותן טעם לפגם כו' · פירוש אף בשרצים ולא תימא דבשרצים חידוש כדקאמר לעיל וליתסר משום פגם דשרצים אלא אף בשרצים פגם מותר ועכברא בשיכרא לא ידענא אי משום נותן טעם לפגם דקסבר אסור *[אף (ז)בשאר שרצים] ולית הלכתא כוותיה פירוש דאף

סח א מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה יד:

סט ב מיי' פ"ד מהל' שאר אבות הטומאות הלכה יב

ע ג מיי' פ"ב מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה א:

עא ד טוש"ע י"ד סימן קד סעיף א:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלמה תנן וכו' ולאו חדוש הוא ואצטריך לאזהורי עליה כיון דעובדי כוכבים אכלי לה הס"ד: (ב) תוס' ד"ה לר' שמעון וכו' ולא בזה כדי להחמיץ כי מצטרפי: (ג) ד"ה ר' שמעון וכו' וחצי לוג מכלאי הכרם וכו' או מכלאי הכרם לחוד מותר:(ד) בא"ד כל שהוא למכות דהתם היינו דוקא: (ה) ד"ה דהא ממאיסא וכו' והיינו חידושיה וכו' לא הוי חידוש דהכא כחידוש: (ו) בא"ד דהא בדילי אינשי מיניה ה"ק וא"כ מן הדין: (ז) ד"ה אמר וכו' דקסבר אסור אף בשרצים ולית הלכתא:

לפי' התוס' הגי' דתניא

[המעיין בערלה לא ימצא אלא משנה אחת בערלה וכלאי הכרם ולכן צריך תיקון גדול בכוונת תוס' על משנה דתבלין שנים ושלש שמות וכו' השנויה בפ"ב במס' ערלה משנה י' כמ"ש תוס' במעילה יח. ע"ש]

דלא נט"ל דשרצים כצ"ל רש"א

גי' רש"א וע"ש

ערלה פ"ב [מ"א מעילה יח. ועי' תוס' שם ד"ה תני]

[נדה נה:]

[שם]

[שם נו. חולין עד.]

דקסבר עכברא בשיכרא כצ"ל רש"א וע"ש

נושא

עכבר בשכר –
רב פסק שהעכבר אסור, למה:
לר' ששת – למרות שנותן טעם לפגם
מותר העכבר אסור משום חידוש
(לרב ששת עכבר נותן טעם
לפגם בשכר)
רבא – לא ידענא למה רב אוסר

מבנה
(מהלך)
קושיות על ר' ששת

תשובות

רבא לקושיו משום
דרבא חולק על ר' ששת
אבל אינו מתקיף
ישירות את ר' ששת

* מהו זה תלתא בבי
רישא = נפלו איסור והיתר כאחת
מציעתא = נפל של תרומה תחילה
סיפא = יין שנפל לתוך עדשים